

แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570

แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570

แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570 (ฉบับย่อ)

ISBN: 978-616-11-4865-2

พิมพ์ครั้งที่ 1: มิถุนายน 2565 จำนวน 3,000 เล่ม

ที่ปรึกษา:

- ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ
- นายแพทย์โอภาส การย์กวินพงศ์ อธิบดีกรมควบคุมโรค
- นายแพทย์จักรศักดิ์ แก้วจรัส รองอธิบดีกรมควบคุมโรค

บรรณาธิการ:

- นายแพทย์ชยนันท์ สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- นายจิระวัฒน์ อยู่สบาย รองผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- นางสาวกุลภัสสรณ์ ศิริมั่นสกุล นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
- นางสาวอันธิกา ปัญญาสิทธิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
- นางสาวอภิญญา เอี่ยมสุวรรณ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
- นายชาณัฐ เอื้อกุล นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

จัดทำโดย:

กลุ่มยุทธศาสตร์และพัฒนาองค์กร กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

พิมพ์ที่:

สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนดี้ดีไซน์

สารบัญ

หลักการและเหตุผล	4
แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570	6
6 ยุทธศาสตร์ ภายใต้แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570	8
สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570 (ฉบับย่อ)	11
ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเสริมความเข้มแข็งและยกระดับขีด ความสามารถการควบคุมยาสูบของประเทศ	12
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาสูบบรายใหม่ และเฝ้าระวังธุรกิจยาสูบ	16
ยุทธศาสตร์ที่ 3 บำบัดรักษาผู้เสพติดให้เลิกใช้ยาสูบ	20
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง และเปิดเผยรายการ ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ	24
ยุทธศาสตร์ที่ 5 ทำสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่	27
ยุทธศาสตร์ที่ 6 มาตรการภาษี การป้องกันและปราบปราม เพื่อควบคุมยาสูบ	31

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้ดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบนานกว่า 30 ปี โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งจากภาครัฐ องค์กรเอกชน (NGOs) และชุมชน ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้มีความก้าวหน้ามาเป็นอย่างดี แต่อัตราการบริโภคยาสูบของประชาชน การเจ็บป่วยและเสียชีวิตจากโรคที่เกิดจากยาสูบยังอยู่ในอัตราสูง จึงจำเป็นต้องพัฒนาการควบคุมยาสูบให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยได้ร่วมให้สัตยาบันตามอนุสัญญาการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control: WHO FCTC) เป็นประเทศอันดับที่ 36 จาก 180 ประเทศที่ลงนามแล้ว โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2548 ซึ่งเป็นพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศรัฐภาคีต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ ดังกล่าว ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบมาแล้วจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2557 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ฉบับแรกขึ้น โดยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อลดการบริโภคยาสูบ

ของประชาชนและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากอันตรายของควันบุหรี่ โดยการทำให้
สิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่ และแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง
พ.ศ. 2559 - 2562 ซึ่งมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ
พ.ศ. 2555 - 2557

ภายหลังการสิ้นสุดของแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สองฯ คณะกรรมการ
ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
พ.ศ. 2560 ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอนโยบายและแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการควบคุม
ผลิตภัณฑ์ยาสูบ การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสุขภาพ
ของผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตลอดจนการกำหนด
มาตรการ ติดตาม ประเมินผล และให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดำเนินงาน
ตามมาตรการที่เกี่ยวข้อง ได้มีมติเห็นชอบกรอบการดำเนินงานควบคุมยาสูบของประเทศไทย
และแนวทางการดำเนินงานควบคุมยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2563 - 2570 โดยเห็นชอบ
แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. 2563 - 2564 ซึ่งมียุทธศาสตร์และยุทธวิธี
สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559 - 2562
เพื่อให้เกิดความครอบคลุมและสอดคล้องกับเป้าหมายที่ยังไม่บรรลุตามที่กำหนดไว้ อีกทั้ง
มอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุข จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ
ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570 ตามกรอบการดำเนินงานควบคุมยาสูบของประเทศไทย
โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักในการควบคุมการบริโภค
ยาสูบของประเทศไทย จึงมีคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ 641/2563 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2563
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมยาสูบ เพื่อจัดทำ
แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570

และได้ดำเนินการนำเสนอแผนฯ ตามขั้นตอนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ซึ่งโดยเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ
แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม (พ.ศ. 2565 - 2570)

แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. ลดความชุกการบริโภคยาสูบของประชากร

2. คุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากอันตรายจากควันบุหรี่

เป้าหมายการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน

1. ความชุกการบริโภคยาสูบของประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป
เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2570 ไม่เกินร้อยละ 14

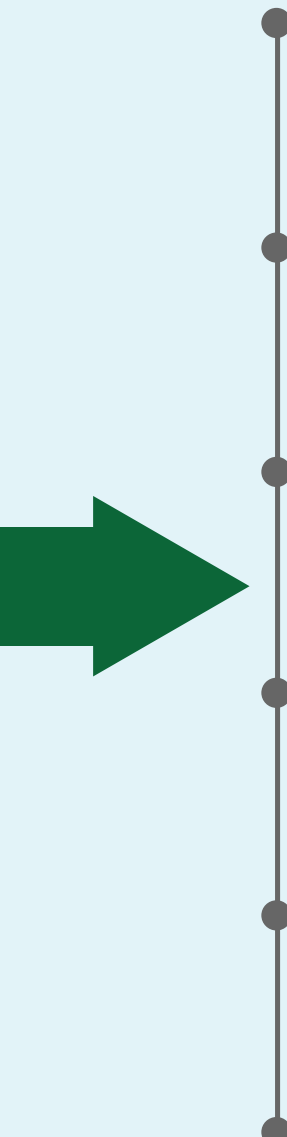

2. ความชุกการได้รับควันบุหรี่ในที่พิกอาศัย เมื่อเทียบกับ
ปี พ.ศ. 2560 ลดลงร้อยละ 30

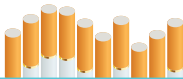

3. ประชาชนพบเห็นการสูบบุหรี่ในสถานที่ห้ามสูบ (ตลาด
ร้านอาหาร สถานบันเทิง ศาสนสถาน สถานที่ราชการ)
เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2560 ลดลงร้อยละ 50

ฉบับที่สาม ปี พ.ศ. 2565 - 2570

-
1. สร้างเสริมความเข้มแข็งและยกระดับ
ขีดความสามารถการควบคุมยาสูบ
ของประเทศ
 2. ป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาสูบรายใหม่
และเฝ้าระวังธุรกิจยาสูบ
 3. บำบัดรักษาผู้เสพให้เลิกใช้ยาสูบ
 4. การควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง
และเปิดเผยรายการส่วนประกอบ
ของผลิตภัณฑ์ยาสูบ
 5. ทำสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่
 6. มาตรการภาษี การป้องกันและ
ปราบปรามเพื่อควบคุมยาสูบ

6

ยุทธศาสตร์

ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการควบคุม ยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ.2565 - 2570

ยุทธศาสตร์ที่ 1

สร้างเสริมความเข้มแข็งและยกระดับขีดความสามารถ
การควบคุมยาสูบของประเทศ

ยุทธวิธี

- 1.1 การผลักดันนโยบาย ปรับปรุงกฎหมาย ระบบการบังคับใช้กฎหมาย ตาม WHO FCTC^๓
- 1.2 พัฒนาโครงสร้าง ระบบการบริหารจัดการฯ เพื่อสร้างความร่วมมือภาครัฐและภาคประชาสังคมฯ
- 1.3 พัฒนาศักยภาพด้านการควบคุมยาสูบของบุคลากรและภาคีเครือข่ายฯ
- 1.4 พัฒนาระบบเฝ้าระวัง วิจัย การจัดการความรู้ และติดตามประเมินผลการควบคุมยาสูบในทุกกระดับ

ยุทธศาสตร์ที่ 2

ป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาสูบรายใหม่ และเฝ้าระวังธุรกิจยาสูบ

ยุทธวิธี

- 2.1 การให้ความรู้เรื่อง โทษ พิษภัย และผลกระทบจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 2.2 พัฒนาศักยภาพ/สร้างเครือข่ายในการควบคุมยาสูบในสถานศึกษา บ้านและชุมชน
- 2.3 ส่งเสริมการสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่ที่เอื้อต่อการไม่สูบบุหรี่ของเยาวชนทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 2.4 การเฝ้าระวัง และบังคับใช้กฎหมาย การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบรูปแบบต่าง ๆ และตอบโต้กลยุทธ์ของอุตสาหกรรมยาสูบ

ยุทธศาสตร์ที่ 3

บำบัดรักษาผู้เสพให้เลิกใช้ยาสูบ

ยุทธวิธี

- 3.1 การผลักดันนโยบายและการจัดการเลิกผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 3.2 การสร้างเสริมพลังชุมชนและเครือข่ายที่เข้มแข็งเพื่อการบำบัดผู้เสพยาสูบ
- 3.3 พัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ให้บริการเลิกยาสูบ
- 3.4 พัฒนาคุณภาพระบบบริการเลิกยาสูบและสายด่วนเลิกบุหรี่

ยุทธศาสตร์ที่ 4

การควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง และเปิดเผยรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ยุทธวิธี

- 4.1 ปรับปรุงกฎหมาย/แนวทางการดำเนินการให้สอดคล้องกับ WHO FCTC
- 4.2 สร้างกระบวนการบริหารจัดการข้อมูลส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 4.3 สร้างกลไกให้ธุรกิจยาสูบปฏิบัติตามกฎหมาย
- 4.4 เฝ้าระวังและเผยแพร่ข้อมูลสารอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ยุทธศาสตร์ที่ 5

ทำสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่

ยุทธวิธี

- 5.1 ออกประกาศกระทรวง กฎ ระเบียบและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สถานที่สาธารณะและสถานที่ทำงานทุกแห่งปลอดควันบุหรี่
- 5.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายฯ
- 5.3 ปรับเปลี่ยน ทศนคติ พฤติกรรมและค่านิยมของการเสพยาสูบฯ
- 5.4 ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ
- 5.5 เฝ้าระวังและควบคุมกำกับและประเมินผลการทำสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่

ยุทธศาสตร์ที่ 6

มาตรการภาษี การป้องกันและปราบปรามเพื่อควบคุมยาสูบ

ยุทธวิธี

- 6.1 ปรับปรุงโครงสร้างภาษียาสูบและระบบการบริหารการจัดเก็บภาษียาสูบ
- 6.2 ป้องกัน ปราบปรามยาสูบที่ผิดกฎหมาย และการดำเนินการสำหรับผู้กระทำความผิด
- 6.3 ควบคุมแหล่งจัดหา
- 6.4 มาตรการลดผลกระทบต่อชาวไร่ยาสูบอันเนื่องมาจากมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

คุ้มครองสุขภาพ
ผู้ไม่สูบบุหรี่

ป้องกัน
นักสูบบุหรี่ใหม่

เฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับ
การควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

บำบัดรักษา
ผู้เสพติดยาสูบให้เลิกใช้

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570

วัตถุประสงค์

1. ลดความชุกการบริโภคยาสูบของประชากร
2. คัดกรองสุขภาพของประชาชนจากอันตรายจากควันบุหรี่

เป้าหมาย

1. ความชุกการบริโภคยาสูบของประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไปเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2570 ไม่เกินร้อยละ 14
2. ความชุกการได้รับควันบุหรี่ในที่พักอาศัย เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2560 ลดลงร้อยละ 30
3. ประชาชนพบเห็นการสูบบุหรี่ในสถานที่ห้ามสูบ (ตลาด ร้านอาหาร สถานีขนส่ง ศาสนสถาน สถานที่ราชการ) เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2560 ลดลงร้อยละ 50

ยุทธศาสตร์ของแผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเสริมความเข้มแข็งและยกระดับขีดความสามารถการควบคุมยาสูบของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาสูบรายใหม่ และเฝ้าระวังธุรกิจยาสูบ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 บำบัดรักษาผู้เสพให้เลิกใช้ยาสูบ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง และเปิดเผยรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ทำสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่

ยุทธศาสตร์ที่ 6 มาตรการภาษี การป้องกันและปราบปรามเพื่อควบคุมยาสูบ

สร้างเสริมความเข้มแข็ง และยกระดับขีดความสามารถการควบคุมยาสูบ ของประเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อยกระดับขีดความสามารถการควบคุมยาสูบของประเทศทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ เขต จังหวัด ท้องถิ่น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) เกิดความเข้มแข็งของกลไกการควบคุมยาสูบระดับประเทศ จังหวัด ท้องถิ่น
- 2) มีนโยบายที่สอดคล้อง ชัดเจนและมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องเพื่อควบคุมยาสูบในทุกกระดับ
- 3) มีการพัฒนา ปรับปรุงกฎหมาย และแนวปฏิบัติที่เอื้อต่อการควบคุมยาสูบของประเทศ
- 4) ทุกจังหวัด มีผู้จัดการและผู้รับผิดชอบการควบคุมยาสูบระดับจังหวัดที่ชัดเจน
- 5) บุคลากรและภาคีเครือข่ายได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการควบคุมยาสูบร้อยละ 80
- 6) มีฐานข้อมูลด้านการควบคุมยาสูบ ที่เชื่อมโยงทั้งระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่

ยุทธวิธี

1.1 การผลักดันนโยบาย ปรับปรุงกฎหมาย ระบบการบังคับใช้กฎหมาย และการดำเนินงาน ของทุกภาคส่วนให้เป็นไปตามพันธกรณีภายใต้กรอบอนุสัญญาควบคุมยาสูบ (WHO FCTC) รวมทั้งความตกลงระหว่างประเทศอื่นที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมหลัก

- 1.1.1 พัฒนานโยบาย/มาตรการ/ปรับปรุงประกาศ กฎ ระเบียบ/แนวทางควบคุม ยาสูบที่เกี่ยวข้อง
- 1.1.2 ชี้แจงกฎหมาย ประกาศกระทรวง กฎ หรือระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 1.1.3 ผลักดันการปรับปรุง/พัฒนานโยบายและแนวทาง การปฏิบัติงานเพื่อป้องกันการแทรกแซงหรือคุกคามนโยบาย รวมถึงการเจรจาการค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศ (Trade and investment) ที่มีความเกี่ยวข้อง และมีผลกระทบกับการดำเนินงานควบคุมยาสูบ
- 1.1.4 กำหนดเป้าหมาย นโยบาย และแผนการดำเนินงานควบคุมยาสูบทั้งในระดับ ประเทศ ระดับหน่วยงาน และระดับพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ระดับจังหวัด
- 1.1.5 กำหนดแผนการบังคับใช้กฎหมาย ที่ชัดเจนเชิงรูปธรรม/พัฒนาระบบการติดตาม การกระทำผิดผ่านระบบออนไลน์
- 1.1.6 พัฒนาระบบติดตามประเมินผลการดำเนินนโยบาย/มาตรการควบคุมยาสูบ การบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่

ยุทธวิธี

1.2 พัฒนาโครงสร้าง ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความร่วมมือของ ภาครัฐและภาคประชาสังคมด้านการควบคุมยาสูบแบบบูรณาการในทุกกระดับ

กิจกรรมหลัก

- 1.2.1 พัฒนาโครงสร้าง จัดให้มีผู้รับผิดชอบงานยาสูบที่ชัดเจน และเหมาะสม ต่อภาระงาน และกลไกด้านการดำเนินงานควบคุมยาสูบในระดับพื้นที่ ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและระดับชุมชน

กิจกรรมหลัก (ต่อ)

- 1.2.2 ดำเนินการผลักดัน/ร่วมจัดทำ สนับสนุนการจัดทำแผนการดำเนินงานยาสูบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานควบคุมยาสูบระดับพื้นที่
- 1.2.3 ปรับปรุงระบบบริหารจัดการและสร้างเสริมความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานควบคุมยาสูบในทุกกระดับให้มีประสิทธิภาพ
- 1.2.4 พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทั้งในระดับส่วนกลางและพื้นที่

ยุทธวิธี

1.3 พัฒนาศักยภาพด้านการควบคุมยาสูบของบุคลากรและภาคีเครือข่ายทุกระดับ

กิจกรรมหลัก

- 1.3.1 ปรับปรุงหลักสูตรเกี่ยวกับการควบคุมยาสูบและนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน
- 1.3.2 พัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับจังหวัด อำเภอ ชุมชน ให้ความรู้ สมรรถนะ/ทักษะ ในการดำเนินงานเฝ้าระวัง/ควบคุมยาสูบ

ยุทธวิธี

1.4 พัฒนาระบบเฝ้าระวัง วิจัย การจัดการความรู้ การควบคุมกำกับ และติดตามประเมินผลการควบคุมยาสูบในทุกระดับ

กิจกรรมหลัก

- 1.4.1 เสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมให้เกิดระบบการเฝ้าระวังและฐานข้อมูลการควบคุมยาสูบที่มีประสิทธิภาพในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับพื้นที่
- 1.4.2 กำหนดนโยบาย/ โจทย์วิจัย แนวทางด้านการจัดการความรู้และการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานควบคุมยาสูบที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

กิจกรรมหลัก (ต่อ)

- 1.4.3 สร้างกลไกการประสานความร่วมมือทางวิชาการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านยาสูบระหว่างหน่วยงานและเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ โดยการเชื่อมโยงในระดับพื้นที่ ส่วนกลาง ภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- 1.4.4 จัดทำระบบรายงานการควบคุมยาสูบ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ และเป็นแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติการฯ (ยุทธศาสตร์ที่ 1) ไปดำเนินการ

1. กรมควบคุมโรค
2. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
3. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
4. กระทรวงการคลัง
5. กระทรวงมหาดไทย
6. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
7. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
8. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
9. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
10. สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ
11. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
12. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ
13. เครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่
14. มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่
15. สมาพันธ์เครือข่ายแห่งชาติเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่

ยุทธศาสตร์ที่

2

ป้องกัน

มิให้เกิดผู้เสพยาสูบรวมใหม่
และเฝ้าระวังธุรกิจยาสูบ

วัตถุประสงค์

เพื่อป้องกันนักสูบหน้าใหม่ โดยการให้ความรู้ ความตระหนักถึงภาวะเสพติดและพิษภัยร้ายแรงของผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำกัดการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ เฝ้าระวังธุรกิจยาสูบ และผู้เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) ความชุกการสูบบุหรี่ของเยาวชน (อายุ 15 - 19 ปี) ไม่เกินร้อยละ 8
- 2) เด็ก เยาวชนและประชาชนมีความรู้ความตระหนักในโทษและพิษภัยยาสูบ ได้ร้อยละ 95
- 3) เด็กและเยาวชนเข้าถึงบุหรี่จากร้านค้าปลีกลดลง
- 4) มีการลงพื้นที่เพื่อติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายทุก 3 เดือน ทั้งในระดับส่วนกลางและพื้นที่
- 5) เด็ก เยาวชนและประชาชน รู้และเท่าทันกลยุทธ์ของธุรกิจยาสูบและสื่อต่าง ๆ ได้ร้อยละ 75
- 6) มีระบบการเฝ้าระวังกลยุทธ์ของธุรกิจยาสูบทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และกลุ่มเยาวชน และมีการดำเนินการตามกฎหมาย
- 7) ภาศิเครือข่ายมีความเข้มแข็งในการดำเนินงานป้องกันนักสูบหน้าใหม่ได้ร้อยละ 70

16

แผนปฏิบัติการ ด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ
ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565 - 2570 (ฉบับย่อ)

ยุทธวิธี

2.1 การให้ความรู้เรื่อง โทษ พิษภัย และผลกระทบจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ

กิจกรรมหลัก

- 2.1.1 อบรม ให้ความรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า และกลยุทธ์อุตสาหกรรมยาสูบให้กับเด็ก เยาวชน และนักสูบหน้าใหม่
- 2.1.2 ธารงศ์สร้างควมตระหนัก ในเรื่องโทษ พิษภัยของบุหรื บุหรี่ไฟฟ้า และกลยุทธ์อุตสาหกรรมยาสูบ และธารงศ์สร้างจิตสำนึกให้กับร้านค้าปลีกยาสูบ ไม่ขายบุหรืให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
- 2.1.3 พัฒนาสื่อที่โดนใจและสื่อสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น ทีวี วิทย์ และสถานีวิทย์ท้องถิ่น/เสียงตามสาย และ Social media (สื่อสังคมออนไลน์)
- 2.1.4 การบรรจุความรู้ของโทษและพิษภัยจากยาสูบในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

ยุทธวิธี

2.2 พัฒนาศักยภาพ/สร้างเครือข่ายในการควบคุมยาสูบในสถานศึกษา บ้านและชุมชน

กิจกรรมหลัก

- 2.2.1 อบรมแกนนำและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อธารงศ์ ป้องกันนักสูบหน้าใหม่

ยุทธวิธี

2.3 ส่งเสริม/การสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรื ที่เอื้อต่อการไม่สูบบุหรืของเยาวชนทั้งในสถานศึกษาและชุมชน

กิจกรรมหลัก

- 2.3.1 ส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสังคมเพื่อเอื้อต่อการไม่สูบบุหรื บุหรี่ไฟฟ้า และการเลิกบุหรื และบุหรืไฟฟ้าของเด็ก เยาวชน ทั้งใน สถานศึกษา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และเยาวชน

กิจกรรมหลัก (ต่อ)

- 2.3.2 การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายด้านการควบคุมยาสูบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 2.3.3 การประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้การบังคับใช้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เช่น การขายบุหรี่ให้กับเด็ก การจัดสถานที่ให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ โรงเรียนปลอดบุหรี่ ธรณรค์บ้านปลอดบุหรี่
- 2.3.4 ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กับกลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าไม่ให้ขายบุหรี่ให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เพื่อการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ รวมถึงการเฝ้าระวังการขายในระบบออนไลน์

ยุทธวิธี

- 2.4 การเฝ้าระวัง และบังคับใช้กฎหมาย การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบรูปแบบต่าง ๆ การตอบโต้การโฆษณา การสื่อสารการตลาดของกลยุทธ์ อุตสาหกรรมยาสูบ และรู้เท่าทันกลยุทธ์ของอุตสาหกรรมยาสูบ

กิจกรรมหลัก

- 2.4.1 สร้าง และพัฒนาองค์ความรู้/ทักษะให้กับแกนนำเด็ก เยาวชน ครู และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการเฝ้าระวัง การโฆษณา และการสื่อสารการตลาดของกลยุทธ์อุตสาหกรรมยาสูบ
- 2.4.2 จัดทำ/พัฒนาข้อมูลในการเฝ้าระวัง กลยุทธ์อุตสาหกรรมยาสูบ (ด้านกลยุทธ์, ระบาดวิทยา, ด้านการตอบโต้การโฆษณาและสื่อสารการตลาดของกลยุทธ์ อุตสาหกรรมยาสูบ)
- 2.4.3 สนับสนุนการมีโครงสร้างการดำเนินงาน โดยบูรณาการร่วมกับกลไกการดำเนินงานควบคุมยาสูบระดับพื้นที่ (คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด (คผยจ.)/คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.)/การจัดการตำบลสุขภาพดี/ฯลฯ)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติการฯ (ยุทธศาสตร์ที่ 2) ไปดำเนินการ

1. กรมควบคุมโรค
2. กระทรวงสาธารณสุข
3. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
4. กระทรวงมหาดไทย
5. กระทรวงวัฒนธรรม
6. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
7. กระทรวงศึกษาธิการ
8. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
9. กรมกิจการเด็กและเยาวชน
10. กรมประชาสัมพันธ์
11. กรมสรรพสามิต
12. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
13. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
14. สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
15. กรุงเทพมหานคร
16. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
17. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
18. เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดภัย
19. ศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์แห่งชาติ
20. มูลนิธิณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่
21. สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย
22. เครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่

ยุทธศาสตร์ที่

3

บำบัดรักษา ผู้เสพให้เลิกใช้ยาสูบ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เสพเข้าถึงบริการเลิกยาสูบ และเลิกยาสูบได้สำเร็จยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) ผู้เสพยาสูบต้องการเลิกเสฟ ร้อยละ 70
- 2) ผู้เสพยาสูบที่ต้องการเลิกเสฟ สามารถเข้าสู่ระบบบำบัดเลิกยาสูบ ได้ร้อยละ 50
- 3) ผู้เสพยาสูบเข้าสู่ระบบบำบัดเลิกเสฟได้สำเร็จอย่างต่อเนื่องใน 6 เดือน ร้อยละ 30
- 4) มีระบบการให้บริการเลิกยาสูบที่มีคุณภาพ (คลินิกโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ร้อยละ 100/คลินิกโรคเรื้อรังอื่น ร้อยละ 80)

ยุทธวิธี

3.1 การผลักดันนโยบายและการจัดการเลิกผลิตภัณท์ยาสูบ

กิจกรรมหลัก

- 3.1.1 กำหนดนโยบายการเข้าถึงบริการเลิกยาสูบในหน่วยรักษาฟื้นฟูต่าง ๆ และขับเคลื่อนลงสู่พื้นที่
- 3.1.2 ผลักดันการพัฒนาคุณภาพคลินิกเลิกบุหรี่ในการประเมิน HA ของสถานพยาบาล
- 3.1.3 ผลักดันยารักษาโรคเสพติดนิโคติน ฯ เข้าบัญชียาหลักแห่งชาติ

กิจกรรมหลัก (ต่อ)

- 3.1.4 ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับเป้าหมายผ่านกลไกระดับจังหวัด/ พชอ./ พชพ. ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และขยายเครือข่ายการดำเนินงานในพื้นที่
- 3.1.5 ติดตาม และประเมินผลการถ่ายทอดนโยบายและการแปลงแผนสู่การปฏิบัติในพื้นที่ที่สอดคล้องกับนโยบาย
- 3.1.6 เพิ่มการคัดกรองผู้ต้องการเลิกบุหรี่ในชุมชน
- 3.1.7 พัฒนาดันแบบการดำเนินงานในพื้นที่

ยุทธวิธี

3.2 การสร้างเสริมพลังชุมชนและเครือข่ายที่เข้มแข็งเพื่อการบำบัดผู้เสพติด

กิจกรรมหลัก

- 3.2.1 พัฒนา Key Message ของ Mass media ที่จะสื่อสารให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ
- 3.2.2 ศึกษารูปแบบ ช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักในชุมชนและกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการสื่อสารสองทางและนำไปสู่การปฏิบัติ
- 3.2.3 สร้างความตระหนักและรณรงค์/สื่อสารประชาสัมพันธ์สร้างกระแสการเลิกบุหรี่ในชุมชน เช่น การรณรงค์บ้านปลอดบุหรี่ และเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการรักษาโรคเสพติดบุหรี่
- 3.2.4 ติดตามประเมินผลการสร้างเสริมพลังชุมชนและเครือข่ายที่เข้มแข็งในระดับพื้นที่ และระดับ National Program
- 3.2.5 วิเคราะห์สภาพปัญหาในพื้นที่ และจัดทำแผนบูรณาการ และถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติการกำหนดผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานเลิกยาสูบในพื้นที่

ยุทธวิธี

3.3 พัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ให้บริการเลิกลูบ

กิจกรรมหลัก

- 3.3.1 จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
- 3.3.2 พัฒนาหลักสูตรกลาง ในการให้บริการช่วยเลิกลูบในแต่ละระดับ
- 3.3.3 พัฒนาศักยภาพครู ก. ด้านการบำบัดรักษาการเสพติดนิโคติน/ผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 3.3.4 บูรณาการเนื้อหาการบำบัดรักษาการเสพติดยาสูบในการอบรมกลุ่มวิชาชีพพยาบาล/แพทย์เวชศาสตร์การเสพติด และแพทย์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของราชวิทยาลัยต่าง ๆ
- 3.3.5 จัดทำทำเนียบผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรเกี่ยวกับการบำบัดรักษาการเสพติดนิโคติน/ผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อสนับสนุนให้พื้นที่
- 3.3.6 ติดตามประเมินผลการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายตามแผนฯ
- 3.3.7 พัฒนาศักยภาพบุคลากรในพื้นที่ตามแผนปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพ

ยุทธวิธี

3.4 พัฒนาศักยภาพระบบบริการเลิกลูบและสายด่วนเลิกลูบ

กิจกรรมหลัก

- 3.4.1 พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้ต้องการเลิกลูบที่เข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาเพื่อการติดตามการเลิกลูบ
- 3.4.2 บูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลการส่งต่อ ติดตาม การรักษา ระหว่างสถานบริการสุขภาพ อสม. สายด่วนเลิกลูบ 1600 (U-refer) สถานประกอบการและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
- 3.4.3 ผลักดันแนวทางการดำเนินงานบำบัดรักษาการเลิกลูบเข้าสู่ Service plan ในสาขาอื่น ๆ
- 3.4.4 การพัฒนารูปแบบการเลิกลูบและนวัตกรรม ในการเลิกลูบในในพื้นที่
- 3.4.5 ดำเนินงานตามมาตรฐานแนวทางการดำเนินงานในการเลิกลูบ และบำบัดลูบ
- 3.4.6 ทำแผนการดำเนินงานการพัฒนาศักยภาพในระบบบริการเลิกลูบในสถานพยาบาลสถานประกอบการในพื้นที่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติการฯ (ยุทธศาสตร์ที่ 3) ไปดำเนินการ

1. กรมควบคุมโรค
2. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
3. กรมการแพทย์
4. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
5. กระทรวงศึกษาธิการ
6. กรมการปกครอง
7. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
8. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
9. กรมการศาสนา
10. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
11. สำนักงานประกันสังคม
12. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
13. องค์การเภสัชกรรม
14. สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร
15. สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร
16. สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)
17. เครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่
18. ศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์แห่งชาติ
19. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ

• การควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง และเปิดเผยรายการส่วนประกอบ ของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อควบคุม ทดสอบและวัดปริมาณสารประกอบและสารที่ปล่อยออกมาของผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 2) เพื่อเปิดเผยข้อมูลส่วนประกอบและสารที่ปล่อยออกมาของผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อหน่วยงานของรัฐ
- 3) เพื่อเปิดเผยข้อมูลส่วนประกอบและสารที่ปล่อยออกมาของผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อสาธารณะ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จำหน่ายในประเทศไทย ไม่มีสารต้องห้ามตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด
- 2) มีกระบวนการตรวจสอบส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ และเปิดเผยสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 3) มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยหน่วยงานของรัฐ และประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ยุทธวิธี

4.1 ปรับปรุงกฎหมาย/แนวทางการดำเนินการให้สอดคล้องตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก

กิจกรรมหลัก

- 4.1.1 ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องตามแนวทางการดำเนินงานตามข้อ 9 และข้อ 10 ตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC) และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- 4.1.2 ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย/แนวทางฯ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย/แนวทางฯ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ยุทธวิธี

4.2 สร้างกระบวนการบริหารจัดการข้อมูลส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ

กิจกรรมหลัก

- 4.2.1 ศึกษาความเป็นไปได้ในกระบวนการ และการจัดทำห้องปฏิบัติการเพื่อทดสอบและวัดปริมาณสารต่าง ๆ ที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบ และสารต่าง ๆ ที่ปล่อยออกมาจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น ความพร้อมของการจัดตั้งห้องปฏิบัติการ เพื่อทดสอบรายการส่วนประกอบฯ รายละเอียดทดสอบและวัดปริมาณสารประกอบและสารที่ปล่อยออกมาของผลิตภัณฑ์ยาสูบ วัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ความคุ้มค่าและค่าใช้จ่ายในการส่งตรวจผลิตภัณฑ์ยาสูบ เป็นต้น รวมถึงข้อมูลจาก Tobacco product regulation: building laboratory testing capacity ขององค์การอนามัยโลก
- 4.2.2 จัดทำแนวทางและระบบบริหารจัดการข้อมูลส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 4.2.3 จัดทำกระบวนการเพื่อทดสอบและวัดปริมาณสารต่าง ๆ ที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบ และสารต่าง ๆ ที่ปล่อยออกมาจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ยุทธวิธี

4.3 สร้างกลไกให้ธุรกิจยาสูบปฏิบัติตามกฎหมาย

กิจกรรมหลัก

- 4.3.1 การพัฒนาระบบการจัดแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 4.3.2 การพัฒนาระบบการตรวจสอบ (audit) ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ธุรกิจยาสูบรายงาน
- 4.3.3 จัดทำคู่มือ/แนวทาง/หลักเกณฑ์ วิธีการการตรวจสอบ (audit) ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ธุรกิจยาสูบรายงาน

ยุทธวิธี

4.4 เฝ้าระวังและเผยแพร่ข้อมูลสารอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

กิจกรรมหลัก

- 4.4.1 พัฒนารูปแบบและวิธีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสารอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 4.4.2 สร้างและพัฒนาแนวทางการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบรูปแบบใหม่ที่เป็นรูปธรรม
- 4.4.3 เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อหน่วยงานของรัฐและสาธารณชนอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 4.4.4 ทบทวน และวิเคราะห์ผลการเฝ้าระวังและเผยแพร่ข้อมูลสารอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มาตรการ และพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย แนวทางฯ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติการฯ (ยุทธศาสตร์ที่ 3) ไปดำเนินการ

- 1. กรมควบคุมโรค
- 2. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- 3. กรมวิทยาศาสตร์บริการ
- 4. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
- 5. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- 6. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
- 7. WHO Tobacco Laboratory Network (TobLabNet)

ยุทธศาสตร์ที่

5

• ทำสิ่งแวดล้อมให้ ปลอดควันบุหรี่

วัตถุประสงค์

เพื่อจำกัดพื้นที่การสูบบุหรี่และทำให้สภาพแวดล้อมปลอดควันบุหรี่เพิ่มมากขึ้น เป็นการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากอันตรายของควันบุหรี่

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) มีสถานที่ตามกฎหมายกำหนด ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่เพิ่มขึ้น
- 2) ประชาชนพบเห็นการสูบบุหรี่ในสถานที่ห้ามสูบ (ตลาด ร้านอาหาร สถานที่ขนส่ง ศาสนสถาน สถานที่ราชการ) เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2560 ลดลงร้อยละ 50
- 3) ความชุกการได้รับควันบุหรี่ในที่ปกอ้าย เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2560 ลดลงร้อยละ 30
- 4) ประชาชนรับรู้/รับทราบ สถานที่สาธารณะเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ร้อยละ 80

ยุทธวิธี

5.1 ออกประกาศกระทรวง กฎ ระเบียบและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สถานที่สาธารณะ และสถานที่ทำงานทุกแห่งปลอดควันบุหรี่

กิจกรรมหลัก

- 5.1.1 พัฒนา/ปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประเด็นการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ตาม พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยการปรับปรุงกฎหมายระเบียบ มาตรฐาน ของกระทรวง หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 5.1.2 เพิ่มประเด็นการควบคุมยาสูบในข้อบังคับ ระเบียบ เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติ และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย
- 5.1.3 มีการกำหนดประเด็นการควบคุมยาสูบในข้อบังคับ ระเบียบ หรือแนวทางของหน่วยงานเพื่อง่ายต่อการปฏิบัติ และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย

ยุทธวิธี

5.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายในทุกที่กำหนดให้ปลอดควันบุหรี่

กิจกรรมหลัก

- 5.2.1 ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยการประสานนโยบายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้กับหน่วยงานส่วนกลาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่
- 5.2.2 ให้ความรู้แก่หน่วยงานองค์กร และสถานประกอบการที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายฯ
- 5.2.3 บูรณาการทำสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่ในโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ
- 5.2.4 จัดทำแผน และมีการออกตรวจเตือน เฝ้าระวัง และประชาสัมพันธ์ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายในสถานที่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง
- 5.2.5 ส่งเสริมให้เจ้าของสถานที่สาธารณะจัดเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย โดยการอบรมให้ความรู้เรื่องโทษ พิษภัยของยาสูบ อันตรายควันบุหรี่มือสอง และกฎหมายควบคุมยาสูบเพื่อจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่และสนับสนุนสื่อ
- 5.2.6 สื่อสาร รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ประเด็นกฎหมายควบคุมยาสูบ และโทษพิษภัยของยาสูบ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้แก่สาธารณะ

ยุทธวิธี

5.3 เปลี่ยน ทัศนคติ พฤติกรรมและค่านิยมของการ เสพยาสูบเพื่อให้การไม่สูบบุหรี่ในบ้าน สถานที่ทำงานและสถานที่สาธารณะเป็นบรรทัดฐานของสังคมไทย

กิจกรรมหลัก

- 5.3.1 ให้ความรู้ สร้างกระแส สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เรื่องโทษพิษภัยของยาสูบ และความตระหนักเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่ ผ่านสื่อสาธารณะในรูปแบบที่หลากหลาย และกิจกรรมรณรงค์ทางสังคมในโอกาสต่าง ๆ ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ให้สังคมปลอดบุหรี่ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมการไม่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ รวมถึงทัศนคติการไม่สูบบุหรี่ในบ้าน

กิจกรรมหลัก (ต่อ)

- 5.3.2 จัดทำและผลิต สื่อ mass media ที่หลากหลาย เพื่อสร้างความตระหนัก และค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ
- 5.3.3 ส่งเสริมให้บ้านปลอดบุหรี่ ผ่านกิจกรรมโครงการชุมชนปลอดบุหรี่
- 5.3.4 ค้นหาและสร้างบุคคล ครอบครัว ชุมชน หรือองค์กร ที่มีผลงานดีเด่น ด้านการทำให้สิ่งแวดล้อมปลอดควันบุหรี่และยกย่องเชิดชูเกียรติเพื่อต้นแบบ/ในพื้นที่
- 5.3.5 จัดกิจกรรม รณรงค์ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เรื่องโทษพิษภัยของยาสูบ เพื่อสร้างความตระหนัก และค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ รวมถึงทัศนคติการไม่สูบบุหรี่ในบ้าน

ยุทธวิธี

5.4 ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมหลัก

- 5.4.1 ปรับปรุงกระบวนการวิธีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ และกำหนดให้มีแผนการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนกลางและพื้นที่
- 5.4.2 อบรมให้ความรู้ และทักษะในการบังคับใช้กฎหมายให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ
- 5.4.3 สนับสนุน ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ในการบังคับใช้กฎหมาย ตามสถานการณ์ ความจำเป็นและความเหมาะสม
- 5.4.4 มีการจัดทำแผน และลงพื้นที่บังคับใช้กฎหมายในสถานที่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมพื้นที่ในระดับจังหวัดและอำเภอ
- 5.4.5 สร้างทีมบังคับใช้กฎหมายให้เพียงพอในระดับจังหวัด และอำเภอ รวมทั้งพัฒนาความรู้ ทักษะให้สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5.4.6 มีการดำเนินคดีตามกฎหมายควบคุมยาสูบหากมีการกระทำความผิด

5.5 เฝ้าระวังและควบคุมกำกับและประเมินผลการทำสิ่งแวดลอมปลอดภัยฉบับบูร

กิจกรรมหลัก

- 5.5.1 พัฒนาระบบเฝ้าระวัง ติดตาม ควบคุม กำกับและประเมินผลการสร้าง สิ่งแวดลอมปลอดภัยฉบับบูร
- 5.5.2 พัฒนาระบบข้อมูลการเฝ้าระวัง การบังคับใช้กฎหมาย ด้านการสร้างสิ่งแวดลอม ปลอดภัยฉบับบูร เพื่อการพัฒนาการจัดทำแผนและการทำงานบังคับใช้กฎหมาย อย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับส่วนกลางและภูมิภาค
- 5.5.3 ดำเนินการตามระบบเฝ้าระวัง ติดตาม ควบคุม กำกับและประเมินผลการ สร้างสิ่งแวดลอมปลอดภัยฉบับบูร
- 5.5.4 ดำเนินการตามระบบข้อมูลการเฝ้าระวัง การบังคับใช้กฎหมาย ด้านการสร้าง สิ่งแวดลอมปลอดภัยฉบับบูร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติการฯ (ยุทธศาสตร์ที่ 5) ไปดำเนินการ

1. ทุกกระทรวงที่มีกฎหมายเกี่ยวข้อง
2. กรมควบคุมโรค
3. สำนักงานป้องกันควบคุมโรค/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
4. กระทรวงสาธารณสุข
5. กระทรวงแรงงาน
6. กระทรวงมหาดไทย
7. กระทรวงคมนาคม
8. กรมการจัดหางาน
9. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
10. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
11. สำนักงานประกันสังคม
12. สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
13. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
14. เครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดภัย
15. สมาคมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
16. มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่

6

มาตรการภาษี

การป้องกันและปราบปรามเพื่อควบคุมยาสูบ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้มีการปรับโครงสร้างและอัตราภาษีเพื่อลดการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมทั้งให้บรรลุนโยบายการสาธารณสุขและการคลัง และมีการดำเนินการป้องกันและปราบปรามเพื่อจัดการค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดโดยพิธีสารว่าด้วยการจัดการค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผิดกฎหมาย

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับภาษียาสูบและระบบบริหารการจัดเก็บภาษีที่สามารถควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) มีการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกประเภทให้มีประสิทธิภาพตามแนวทางที่กำหนดภายใต้กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบและพิธีสารว่าด้วยการจัดการค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผิดกฎหมาย

ยุทธวิธี

6.1 ปรับปรุงโครงสร้างภาษียาสูบและระบบการบริหารการจัดเก็บภาษียาสูบ

กิจกรรมหลัก

- 6.1.1 ปรับปรุงอัตราภาษี โดยมีการจัดประชุม/หารือ/ศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในทุก ๆ มิติ
- 6.1.2 ปรับปรุงโครงสร้างค่าธรรมเนียมใบอนุญาตยาสูบ โดยมีการจัดประชุม/หารือ/ศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในทุก ๆ มิติ และประสาน/ดำเนินการเพื่อลดสิทธิประโยชน์ทางภาษี

ยุทธวิธี

6.2 ป้องกัน ปรามปรามยาสูบที่ผิดกฎหมาย และการดำเนินการสำหรับผู้กระทำผิด

กิจกรรมหลัก

6.2.1 จัดทำแผนการป้องกันและปรามปรามยาสูบที่ผิดกฎหมาย

ยุทธวิธี

6.3 ควบคุมแหล่งจัดหา (supply chain control)

กิจกรรมหลัก

6.3.1 จัดทำระบบการสืบค้น และติดตาม (Track & Trace) เพื่อพัฒนาระบบของกรมสรรพสามิต โดยมีการรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อความเป็นไปได้ในการจัดทำระบบให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธวิธี

6.4 มาตรการลดผลกระทบต่อชาวไร่ยาสูบอันเนื่องมาจากมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

กิจกรรมหลัก

- 6.4.1 จัดทำแนวทางลดผลกระทบต่อชาวไร่ยาสูบอันเนื่องมาจากมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 6.4.2 มาตรการ วิธีชดเชยผลกระทบที่เกิดกับชาวไร่ยาสูบ เช่น มีงานวิจัยผลิตภัณฑ์อื่น ๆ การมีอาชีพทางเลือกให้เกษตรกร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติการฯ (ยุทธศาสตร์ที่ 6) ไปดำเนินการ

1. กรมควบคุมโรค
2. กรมสรรพสามิต
3. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
4. กรมศุลกากร
5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
โทรศัพท์ 0 2590 3849 โทรสาร 02 590 3819

กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
Office of Tobacco Products Control Committee